

JAKI MAMY KLIMAT?

MAGDALENA ANNA
JANKUN

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania geografii w szkole podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Elżbieta Miterka
Recenzja merytoryczna – Alicja Węsierska-Kwiecień
Agnieszka Stanuszkiewicz
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Adresat:

uczeń klasy VII szkoły podstawowej

Miejsce:

gabinet geograficzny

Czas realizacji:

1 godzina dydaktyczna

Temat:

Jaki mamy klimat?

Podstawa programowa:

IX. Środowisko przyrodnicze Polski na tle Europy: położenie geograficzne Polski.

Uczeń: 6) prezentuje główne czynniki kształtujące klimat Polski.

Cele lekcji:

Omówisz czynniki, które wpływają na klimat w Polsce.

Kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje matematyczne.

Cele szczegółowe operacyjne:

- wymienisz elementy składające się na klimat;
- przeanalizujesz mapy klimatyczne Polski;
- omówisz klimatyczne pory roku;
- wskażesz masy powietrza, które docierają do Polski i ich wpływ na pogodę;
- przeanalizujesz diagramy klimatyczne;
- obliczysz amplitudę temperatur;
- obliczysz średnią roczną sumę opadów dla wybranych miejscowości.

Metody/formy pracy:

wykorzystanie narzędzi ICT, dyskusja, mapa myśli, poster/plakat, quiz podsumowujący, praca indywidualna, praca w grupach oraz całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

podręcznik oraz e-podręcznik do nauczania geografii, tablica interaktywna, quizizz.com, tablety/komputery, mapa fizyczna Polski, mapa fizyczna Europy, atlasy geograficzne, zasoby internetu.

Narzędzia TIK do wykorzystania na tej lekcji oraz cel ich zastosowania:

e-podręcznik <http://www.epodreczniki.pl/reader/c/140282/v/27/t/student-canon/m/iKAfvw8TYY>, quizizz.com/admin/quiz/5a0d20f353bcd011001d78e1/klimat-polski – test zbierający wiedzę i umiejętności z lekcji, zasoby internetu.

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Nauczyciel informuje uczniów o celach lekcji.
2. Prosi o udzielenie informacji dotyczących strefy klimatycznej, w której Polska jest położona oraz podanie typu klimatu. Uczniowie posiłkują się mapami klimatycznymi zamieszczonymi w atlasach geograficznych.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel prosi o podanie czynników mających wpływ na klimat. Uczniowie zapisują swoje wypowiedzi na interaktywnej „mapie myśli”. Dyskusja.
2. Nauczyciel prosi o wskazanie czynników, które według nich najbardziej wpływają na klimat miejsca ich zamieszkania. Dyskusja.
3. Wyjaśnia, co to są izotermy. Rysuje przykładowe izotermy na tablicy.
4. Na ekranie multimedialnym wyświetla mapy z e-podręcznika „Temperatury stycznia i lipca w Polsce”. Uczniowie interpretują układ izoterm w lipcu i w styczniu. Wyciągają wnioski.
5. Chętny uczeń wskazuje na mapie fizycznej Polski najcieplejsze i najchłodniejsze regiony w okresie lata oraz najcieplejsze i najchłodniejsze regiony w okresie zimy.
6. Nauczyciel podkreśla, że istotnym elementem charakteryzującym klimat Polski jest czas zalegania pokrywy śnieżnej. Najkrótszy czas jest w Polsce północno-zachodniej a najdłuższy w górach, na Pojezierzu Suwalskim i Nizinie Podlaskiej.
7. Uczniowie obliczają roczną amplitudę temperatur, biorąc pod uwagę średnią wartość temperatury najcieplejszego i najzimniejszego miesiąca w roku.
8. Nauczyciel prosi o analizę kilku diagramów klimatycznych. Wyciągnięcie wniosków.
9. Zadanie dla uczniowskich par: analiza mapy klimatycznej „Rozkład średnich rocznych sum opadów atmosferycznych w Polsce”. Nauczyciel wyjaśnia, jak nazywają się linie na mapie, które łączą te same wartości sumy opadów. Uczniowie zastanawiają się nad przyczyną układu izohiet. Dyskusja na forum. Chętny uczeń wskazuje na mapie ściennej regiony z najmniejszą i największą sumą opadów.

10. Nauczyciel wyjaśnia zjawisko cienia opadowego i wskazuje przykład na mapie Polski.
11. Wprowadza zagadnienia związane z masami powietrza atmosferycznego.
12. Praca w grupach: uczniowie przygotowują poster „Masy powietrza napływające na terytorium Polski i ich wpływ na pogodę”. Wykorzystują atlasy geograficzne, podręczniki oraz zasoby internetu.
13. Omówienie na forum prac uczniowskich.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel dokonuje oceny pracy wylosowanej grupy. Prosi o samoocenę uczniów dotyczącą współpracy w zespole oraz wykonanego zadania. Dokonuje oceny uczniów.
2. Nauczyciel uruchamia aplikację quizizz.com z testem w celu zebrania wiadomości z lekcji. W quizie biorą udział chętni uczniowie, którzy mają dostęp do internetu w swoich telefonach.

Komentarz metodyczny

Scenariusz jest uniwersalny, nie zawiera żadnych barier i może być modyfikowany do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz dostosowany do potencjalnych możliwości uczniów.

Scenariusz jest zgodny z wielospecjalistyczną oceną poziomu funkcjonowania ucznia.

Zaleca się w podsumowaniu zajęć wykorzystywanie metody światła drogowych, która uwzględnia SPE uczniów oraz pozwala nauczycielowi na monitorowanie postępów ucznia ze SPE. Za pomocą kolorowych kartek uczniowie oceniają osiągnięcie każdego z celów: kolor zielony – umiem, potrafię, wiem, rozumiem, kolor żółty – mam wątpliwości, nie jestem pewna/ pewien czy dobrze rozumiem, kolor czerwony – nie wiem, nie potrafię, nie umiem, nie rozumiem. Metoda daje natychmiastową informację nauczycielowi, do którego celu czy zagadnienia powinien powrócić. W pracy z uczniami o SPE jednym z najprostszych sposobów dopasowania metod jest modyfikacja ćwiczeń, zadań i poleceń, polegająca na dostosowaniu ich, tak by mogły być wykonane przez uczniów o niższym potencjale i obmyśleniu propozycji zadań trudniejszych dla uczniów zdolnych. Nauczyciel powinien stosować różne techniki pracy z uczniem, uwzględniając SPE: pomoc w czytaniu poleceń i treści zadań, dokładną analizę treści i upewnianie się, że uczeń rozumie, wydawanie krótkich i konkretnych poleceń, wydłużenie czasu na pracę z tekstem i wykonanie prac pisemnych, sprawdzanie stopnia zrozumienia tekstu i poleceń, zapis trudnych, nowych terminów na tablicy, zwracanie uwagi uczniom na poprawność zapisów oraz wprowadzenie

ćwiczeń utrwalających, pomoc w wykonywaniu rysunków, schematów. Przy ocenie ucznia ze SPE obowiązuje zasada indywidualizacji. Wystawiona ocena nie może wynikać z porównania postępów z innymi uczniami. Musi być wielostronna. Należy przy jej wystawieniu wziąć pod uwagę indywidualne osiągnięcia ucznia oraz jego nowo zdobyte umiejętności, wkład pracy, zainteresowanie i aktywność na zajęciach. Nauczyciel powinien stosować ocenianie kształtujące, które eliminuje stres związany z ocenianiem. Musi udzielać informacji zwrotnej dotyczącej wiedzy i umiejętności uczniów w tym uczniów o SPE. Zaleca się stosowanie samooceny, między innymi poprzez zaproponowaną technikę świateł drogowych. Dobór metod i narzędzi kontroli należy do nauczyciela, ponieważ to on zna najlepiej potrzeby uczniów.